

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Strategia rozszerzenia UE w latach 2016–2017

(2017/C 306/09)

Sprawozdawca: Rait Pihelgas (EE/ALDE), burmistrz gminy Ambla**Dokument źródłowy:** Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2016 r.”

COM(2016) 715 final

Strategia rozszerzenia UE w latach 2016–2017

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Stwierdza, że strategia rozszerzenia i przystąpienie nowych członków do UE są gwarancją realizacji polityki UE i sukcesu całej Europy i potwierdza, że rozszerzenie jest najskuteczniejszym narzędziem polityki zagranicznej UE.
2. Zauważa, że wizja obecnej Komisji Europejskiej – w okresie jej kadencji (2014–2019) nie nastąpi żadne nowe rozszerzenie Unii Europejskiej, choć kontynuowany będzie obecny proces rozszerzenia – dotarła obecnie do punktu, w którym rozmowy z Turcją na temat rozszerzenia z różnych politycznych przyczyn zostały zamrożone pod względem merytorycznym. Jednocześnie kraje Bałkanów Zachodnich sąsiadujące z państwami członkowskimi UE zaczęły bezpośrednio uczestniczyć w realizacji środków politycznych Komisji Europejskiej, ponieważ niezależnie od procesu rozszerzenia są one ściśle włączone w politykę migracyjną UE (szlak zachodniobałkański) i powiązane z nią dziedziny polityki, takie jak m.in. sprawy bezpieczeństwa.
3. Stwierdza, że kraje Bałkanów Zachodnich aspirujące do członkostwa w UE w sposób konstruktywny podeszły do stawiania czoła wyzwaniom (w tym nasilającym się próbom z zewnątrz mającym na celu odwrócenie rozwoju integracji europejskiej) we współpracy z instytucjami UE, i przyjmuje z zadowoleniem ich gotowość do wzięcia udziału w rozwiązywaniu problemów w dziedzinie imigracji i bezpieczeństwa, z którymi zmagają się Unia Europejska.
4. Podkreśla, że nowe stosunki robocze między Komisją Europejską a krajami Bałkanów Zachodnich wymagają odpowiedzialnego postępowania w odniesieniu do respektowania obietnic i warunków dotyczących rozszerzenia UE. Zaznacza, że w trakcie negocjacji należy obiektywnie oceniać gotowość krajów kandydujących do spełnienia kryteriów politycznych i gospodarczych oraz ich postęp w tym zakresie. Podkreśla ponadto, że podczas tego procesu nie wolno zmieniać warunków dotyczących rozszerzenia w celu uwzględnienia kwestii, które są drażliwe dla jednej lub drugiej strony negocjacji.
5. Uważa za niezbędne, by wyniki i postępy osiągnięte przez kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące w procesie rozszerzenia oficjalnie przedstawiać jako potwierdzenie tego, że Unia Europejska nadal jest otwarta dla wszystkich państw, które chcą dążyć do tych samych celów i podzielać te same wartości.
6. Przyjmuje z zadowoleniem odniesienie Komisji do kluczowej roli władz lokalnych i regionalnych. Potwierdza, że w komunikatach i sprawozdaniach należy lepiej i w sposób bardziej szczegółowy zajmować się działaniami administracji lokalnej i regionalnej, nawet jeśli dorobek prawny UE nie zawiera oddzielnego rozdziału im poświęconego i nie ma ustalonego unijnego modelu decentralizacji i wielopoziomowego sprawowania rządów.
7. Stwierdza, że w kontekście nowych światowych wyzwań i znaczących zmian sytuacji międzynarodowej, zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie krajów Bałkanów Zachodnich, konieczne jest ciągłe i publiczne zajmowanie się sprawą rozszerzenia UE (na spotkaniach, konferencjach itd.) na szczeblu regionalnym oraz ogólnoeuropejskim, tak by europejska perspektywa tych państw nie zniknęła z bieżącego programu prac.

8. Jest zdania, że zarówno w przypadku decyzji Komisji bezpośrednio odnoszących się do UE, jak i w przypadku dyskusji i decyzji dotyczących strategii rozszerzenia, trzeba wyraźnie akcentować punkt widzenia młodzieży, aby pokazać nowym pokoleniom, że nasz obecny i przyszły dom – Unia Europejska – gwarantuje wszystkim młodym ludziom możliwości w zakresie kształcenia, kultury i zatrudnienia.

9. Przyjmuje z zadowoleniem zatwierdzone na szczycie w Paryżu (4 lipca 2016 r.) ustanowienie regionalnego biura ds. współpracy na rzecz młodzieży i rozpoczęcie przez to biuro działalności. Opowiada się za tym, by w działania te włączyć także urzędy ds. młodzieży z nowych i odnoszących sukcesy państw członkowskich.

10. Zdecydowanie popiera sporządzanie rocznych programów reform gospodarczych oraz zaleca, by w oparciu o zdobyte przy tym doświadczenia włączać władze lokalne i regionalne oraz obywateli w kształtowanie budżetów i projektów, jako że właśnie na poziomie lokalnym i regionalnym odczuwalna jest ich ingerencja i oddziaływanie.

11. Podkreśla znaczenie udziału władz lokalnych i regionalnych dla polityki informacyjnej dotyczącej całego procesu rozszerzenia, któremu można zapewnić szerokie poparcie społeczne, jeśli trzon społeczeństwa poinformuje się, jak można wykorzystać korzyści płynące z rozszerzenia.

Praworządność i prawa podstawowe

12. Stwierdza, że praworządność, skuteczne prawa podstawowe oraz uczciwa i przejrzysta polityka to podstawowe warunki rozszerzenia. Oczekuje, że kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące podejmą zdecydowane wysiłki, by osiągnąć te cele.

13. Popiera położenie w strategii rozszerzenia nacisku na zasadę „najpierw kwestie zasadnicze” – zatem wszystkie kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące powinny poczynić szybkie postępy w zakresie rozwijania praworządności i wymiaru sprawiedliwości, gwarantowania praw podstawowych, wolności i bezpieczeństwa oraz umacniania ochrony mniejszości i równości płci. Zwraca uwagę na znaczenie współpracy w ramach Rady Europy i z nią oraz jej Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych w odniesieniu do praw podstawowych, praworządności i demokracji lokalnej.

14. Przyjmuje z zadowoleniem położenie nacisku na wolność słowa, jednak podkreśla, że musi to iść w parze z wyższą ogólną kulturą polityczną, przy czym wzorowe zachowanie decydentów politycznych, przede wszystkim na poziomie lokalnym i regionalnym, jest najlepszą gwarancją osiągnięcia postępów w tej dziedzinie (zaprzestanie wchodzenia w konflikty z sąsiadami i prowokacji względem sąsiadów, unikanie negatywnych wypowiedzi, wrażliwość na interesy potrzebujących ochrony i słabszych grup społecznych, uwzględnianie sytuacji mniejszości itd.).

15. Uważa, że wolność prasy ma podstawowe znaczenie dla zapewnienia pluralizmu w społeczeństwie demokratycznym. Struktura własnościowa środków przekazu stanowi poważny problem. Jeśli nie gwarantuje się obywatelom prawa do niezależnej informacji, trudno będzie osiągnąć neutralność polityczną i przejrzystość administracji oraz ogólnie wspierać demokrację.

16. Przyjmuje z zadowoleniem utworzenie Agencji Antykorupcyjnej w Czarnogórze jako wzór dla wszystkich państw i regionów i podkreśla, jak ważne jest zwalczanie korupcji w sektorze publicznym i prywatnym na wszystkich poziomach sprawowania władzy i życia społecznego.

17. Podkreśla, że trzeba zwalczać rasizm, ksenofobię, ekstremizm, radykalizację postaw i terroryzm, gdyż podają one w wątpliwość wartości oraz prawa wszystkich ludzi. Ważne jest prowadzenie działań zapobiegawczych wśród młodych ludzi, tak by rozumieli, że państwa członkowskie UE czynią starania, by budować dla młodych ludzi bezpieczny świat oferujący dobre możliwości kształcenia i zatrudnienia.

Rozwój gospodarczy i jakość sieci połączeń

18. Przyjmuje z zadowoleniem udostępnianie wsparcia i zasobów dla krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących. Trzeba jednak odpowiednio wyczyścić wysokość pomocy, a jej wykorzystanie i zarządzanie nią musi być wydajne i przejrzyste.

19. Pozytywnie ocenia położenie nacisku na przyjęty przez UE program dotyczący sieci połączeń oraz na inicjatywy regionalne (proces berliński itp.), które powinny mieć charakter bardziej sprzyjający włączeniu społecznemu. Podkreśla konieczność udziału władz lokalnych, regionalnych i krajowych w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących. Wzywa, by z zainteresowaniem podejść także do doświadczeń nowych państw członkowskich i włączyć zwłaszcza ekspertów UE z tych państw w opracowywanie i realizację przedsięwzięć inwestycyjnych (w dziedzinie transportu, energii, telekomunikacji cyfrowej, kształcenia, młodzieży i innych obszarach powiązanych z rozwojem cyfrowym).

20. Popiera tworzenie jednolitego wykazu projektów przez krajowe komitety inwestycyjne w będących beneficjentami krajach Bałkanów Zachodnich. Nalega na lepszą koordynację instrumentów polityki strukturalnej i dostrzega w niej możliwość wprowadzenia projektów w dziedzinie rozwoju cyfrowego w krajach Bałkanów Zachodnich.

Współpraca regionalna między krajami objętymi procesem rozszerzenia

21. Przyjmuje z zadowoleniem i popiera wszelkie pozytywne zmiany we wzajemnych stosunkach między krajami kandydującymi i potencjalnymi krajami kandydującymi, w szczególności pojednanie i stworzenie klimatu zaufania. Apeluje jednak o odczuwalne postępy w odniesieniu do jeszcze nierozstrzygniętych kwestii oraz o trwałe rezultaty, przy jednoczesnym przestrzeganiu zasady dobrych stosunków sąsiedzkich. Wzywa władze lokalne i regionalne do skuteczniejszego nagłaśniania swych postępow i inicjatyw w ramach tego procesu oraz przyjmuje z zadowoleniem rozpowszechnianie użytecznych praktyk i doświadczeń.

22. Zwraca uwagę na szanse, jakie tworzą formy współdziałania wykraczające poza granice gmin i państw, takie jak kampania „Let’s Do it!” na rzecz zachowania czystego środowiska.

23. Wzywa kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące do wykorzystania istniejących programów partnerskich i instrumentu TALEX, zastanowienia się nad nowymi formami współpracy i wcielenia w życie odpowiednich inicjatyw.

24. Przyjmuje z zadowoleniem pozytywne wyniki ostatnich posiedzeń wspólnych komitetów konsultacyjnych (WKK) i grup roboczych (GR) Europejskiego Komitetu Regionów z tymi krajami. Docenia obchody drugiego Dnia Rozszerzenia (1 i 2 czerwca 2016 r.) i zaleca regularne organizowanie takich imprez.

25. Przyjmuje z zadowoleniem zainicjowaną przez Komisję organizację konferencji pt. „Speak Up!” oraz kampanię dotyczącą dni mediów w regionie. Wydarzenia te są okazją do dalszego rozwoju mediów – w tym mediów społecznościowych – w kontekście krajowym i regionalnym, porównania postępow poszczególnych państw w procesie rozszerzenia oraz jak najlepszego wykorzystania wyników sąsiadów.

26. Uważa za możliwe, że udział całego regionu w tym samym procesie także na Bałkanach Zachodnich wywoła swego rodzaju efekt domina i pozwoli przekonać ludzi, że sukces jednego kraju jest sukcesem wszystkich, co dotychczas wszędzie prowadziło do większego zainteresowania sąsiadami i kontaktami z nimi oraz do zdrowej konkurencji i wzajemnej pomocy.

Migracja

27. Chwali zdecydowane działania Komisji w sprawach migracji i przy podejmowaniu decyzji w latach 2015 i 2016, ponieważ obecna sytuacja uchodźców i migrantów ekonomicznych ma wpływ na cały region, a w szczególności na biegnące przez Bałkany Zachodnie trasy, które szybko się utworzyły. Bez wspólnych wysiłków, solidarności i wzajemnego przyjmowania odpowiedzialności nie uda się znaleźć żadnego rozwiązania.

28. Przyjmuje z dużym zadowoleniem inicjatywę Komisji dotyczącą reformy wspólnego systemu azylowego (drugi pakiet, z 13 lipca 2016 r.), która przewiduje szczegółowe rozwiązania (bezpieczny kraj trzeci, kraj pierwszego azylu, bezpieczny kraj pochodzenia) dla wszystkich kręgów dotkniętych kryzysem migracyjnym, w tym m.in. gwarancje dla ubiegających się o azyl nieletnich pozbawionych opieki oraz system pomocy prawnej dla osób ubiegających się o azyl.

29. Przyjmuje z zadowoleniem starania państw członkowskich, oraz przede wszystkim także krajów kandydujących, podejmowane w celu poradzenia sobie z kryzysem i udostępnienia zasobów. Zwraca uwagę na to, że konieczne są dalsze wsparcie za strony UE oraz inwestycje powiązane z przyjmowaniem i integracją migrantów i uchodźców w krajach Bałkanów Zachodnich, aby stworzyć tam lepsze możliwości zatrudnienia.

30. Dziękuje wszystkim gminom położonym wzdłuż szlaków migracyjnych za ich dotychczasową bezcenną pomoc i współpracę oraz zachęca je do gromadzenia i udostępniania swych doświadczeń oraz do dzielenia się swymi sprawdzonymi praktykami lub wiedzą, które mogą okazać się przydatne w razie nieoczekiwanego przybycia osób potrzebujących pomocy. Wzywa władze lokalne do wspierania walki z przemytem nielegalnych imigrantów i handlem ludźmi. Podkreśla jednocześnie, że możliwości władz lokalnych są ograniczone i nierównomierne i trzeba stworzyć możliwości zapewniania im dodatkowej pomocy.

31. Potwierdza, że – zgodnie z priorytetami i środkami zapisanymi w konkluzjach Rady z 2015 r. – nadal niezbędne jest podejmowanie działań zapobiegawczych i kierowanie starań przede wszystkim na tych uchodźców, którzy rzeczywiście potrzebują ochrony międzynarodowej.

32. Oczekuje jednocześnie od UE więcej konsultacji i współdziałania w odniesieniu do inicjatyw i środków politycznych ukierunkowanych na regiony pochodzenia migrantów i mających na celu wyraźne zmniejszenie napływu uchodźców, którzy są zmuszeni do opuszczenia swojej ojczyzny, i migrantów ekonomicznych do Europy. Jednocześnie trzeba poprzez inicjatywy dyplomatyczne skuteczniej wspierać procesy pokojowe w państwach dotkniętych konfliktami.

Turcja

33. Przyjmuje do wiadomości wyniki referendum z 16 kwietnia br. w sprawie zmian w konstytucji Turcji i wnioski międzynarodowej misji obserwacji referendum, zdaniem której dwie strony kampanii nie miały równych szans, a głosujący nie otrzymywali obiektywnych informacji.

34. Przypomina utrwaloną praktykę międzynarodową na szczeblu lokalnym, zgodnie z którą spory dotyczące liczenia głosów można rozwiązać poprzez częściowe ponowne przeliczenie głosów, i zaleca takie działanie, gdy jest to właściwe i przydatne.

35. Ubolewa nad faktem, że w wyniku niedawnych wydarzeń politycznych w Turcji pojawiają się wątpliwości co do pełnego przywiązania rządu tureckiego do wartości i zasad, na których opiera się UE, w szczególności Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, oraz zauważa, że kontynuowanie procesu przystąpienia jest w związku z tym wątpliwe.

36. Wzywa rząd turecki do jasnego i jednoznacznego odrzucenia kary śmierci oraz do udzielenia gwarancji i przedstawienia wyraźnych dowodów na to, że kraj ten w pełni przestrzega zasady państwa prawa i praw człowieka w odniesieniu do członków tureckiej opozycji, jak również wolności i niezależności mediów tureckich i międzynarodowych.

37. Wzywa tureckie władze krajowe do zapewnienia, że wprowadzenie wszelkich przyszłych zmian w konstytucji nie naruszy zasady pomocniczości i autonomii oraz zdolności tureckich władz lokalnych.

38. Biorąc pod uwagę formalny status Turcji jako kraju kandydującego do członkostwa w UE, przypomina swoje liczne wezwania i zachęty skierowane do tureckiego rządu w sprawie utworzenia wspólnego komitetu konsultacyjnego (WKK) z KR-em, w ramach którego przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych z obu stron, wybrani w sposób zapewniający równowagę płci, reprezentacji geograficznej i poglądów politycznych, mogą spotykać się regularnie i utrzymywać stały dialog. Uważa, że w kontekście trwającego procesu akcesyjnego Turcja oraz władze lokalne i regionalne UE mogłyby odnieść wiele korzyści z formalnych stosunków w ramach WKK.

39. Przypomina o losie prawie trzech milionów uchodźców syryjskich przebywających obecnie w Turcji, a także wyraża uznanie dla dla obywateli i burmistrzów i solidarność z nimi, w szczególności wzdłuż tureckiej granicy z Syrią, którzy muszą znaleźć praktyczne rozwiązania na rzecz zakwaterowania bardzo dużej liczby uchodźców, czasami porównywalnej do liczby mieszkańców danej gminy. Podkreśla, że w przypadku jakiegokolwiek gminy takie wyzwania mają ogromny wpływ na różne usługi związane z gospodarką wodną i gospodarowaniem odpadami, szkołami, opieką zdrowotną, transportem i przedsiębiorstwami, a także z lokalną infrastrukturą, oraz podkreśla, że sytuacja ta jest nie do utrzymania.

40. Odnotowuje skargi rządu tureckiego, z których wynika, że UE nie wywiązała się ze swojej strony z porozumienia z 2016 r. w sprawie zarządzania przepływami migrantów i uchodźców chcących dostać się do Europy przez Turcję, zauważając również, że wiele prowincji i gmin musiało zapewnić pomoc dla migrantów i uchodźców bez wsparcia ze strony UE. Zwraca jednak także uwagę, że UE przekazała bardzo istotną pomoc finansową dla syryjskich uchodźców w Turcji za pośrednictwem humanitarnych organizacji partnerskich oraz że środki są wydatkowane na podstawie faktycznych potrzeb i realizacji zobowiązań. Zauważa wyzwania związane z integracją, przed którymi stoi poziom lokalny, i podkreśla ważną rolę szkoleń zawodowych w kontekście ułatwiania integracji.

41. Wyraża ubolewanie, że obiecujące rozmowy na temat Cypru utknęły, jak się wydaje, w martwym punkcie i wyraża przekonanie, że pomyślne zakończenie tych rozmów przyczyniłoby się w istotny sposób do odbudowy zaufania między Turcją a UE.

42. Jest głęboko przekonany, że skuteczna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi obu stron może również przyczynić się – poprzez wymianę najlepszych praktyk w zakresie kwestii praktycznych – do częściowej odbudowy zaufania między Turcją a UE.

43. Potwierdza swój zamiar dalszego rozwijania dialogu z tureckimi burmistrzami w ramach odpowiednich organów KR-u z myślą o wymianie najlepszych praktyk i obronie zasady pomocniczości.

44. Ubolewa z powodu próby zamachu stanu, która pociągnęła za sobą ofiary śmiertelne, oraz wyraża solidarność z instytucjami demokratycznymi. Wyraża jednak zaniepokojenie z powodu szerokiego zakresu środków podjętych po próbie zamachu stanu, takich jak powszechne zwolnienia z pracy, aresztowania, zatrzymanie, a w szczególności zatrzymywanie i usuwanie ze stanowisk demokratycznie wybranych burmistrzów oraz zastępowanie ich niepochoźnymi z wyboru „burmistrzami mianowanymi przez organy centralne”, co poważnie osłabia pluralistyczną demokrację na szczeblu lokalnym.

45. Oczekuje od Turcji, jako kraju kandydującego, poszanowania najwyższych standardów demokracji, praworządności i podstawowych wolności. Jest szczególnie zaniepokojony z powodu stałego regresu, jaki dotyka niezależność i możliwości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, a także obszar wolności wypowiedzi. Wyraża obawy dotyczące ograniczeń i środków skierowanych przeciwko dziennikarzom, nauczycielom akademickim oraz obrońcom praw człowieka, jak również częstych i nieproporcjonalnych zakazów nakładanych na środki przekazu i media społecznościowe.

46. Wzywa do pełnego i niedyskryminującego wdrożenia protokołu dodatkowego do układu o stowarzyszeniu UE-Turcja wobec wszystkich państw członkowskich UE, w tym Republiki Cypryjskiej. Wzywa Turcję, by jednoznacznie zobowiązała się do utrzymywania dobrych stosunków sąsiedzkich ze wszystkimi sąsiadami i do pokojowego rozstrzygnięcia sporów zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych. W tym kontekście wyraża poważne zaniepokojenie i nalega, by Turcja unikała wszelkiego zastraszania lub działań skierowanych przeciwko państwom członkowskim. Podkreśla potrzebę poszanowania prawa wszystkich państw członkowskich do zawierania umów dwustronnych oraz do poszukiwania i wykorzystywania zasobów naturalnych zgodnie z unijnym dorobkiem prawnym i prawem międzynarodowym, w tym Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza. Podkreśla ponadto potrzebę poszanowania suwerenności i suwerennych praw państw członkowskich do ich wyłącznej strefy ekonomicznej, wód terytorialnych i przestrzeni powietrznej.

47. Apeluje do Turcji, by rozpoczęła wycofywanie swoich sił z Cypru i by przekazała ONZ zamknięty dystrykt Famagusta, zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 550 (1984). Podkreśla, że takie środki budowy zaufania stwarzałyby szansę na wzrost gospodarczy, społeczny i regionalny dla obu społeczności. Odnotowuje, że dialog między społeczeństwem obywatelskim w ramach społeczności lokalnych może sprzyjać porozumieniu.

Czarnogóra

48. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Czarnogóra czyni poważne wysiłki ukierunkowane na przystąpienie do UE, poczyniła postępy w tej dziedzinie i podpisała protokół o przystąpieniu do NATO, co będzie miało miejsce w 2017 r. Pozytywnie odnosi się również do podpisania umów granicznych z Bośnią i Hercegowiną oraz Kosowem.

49. Docenia dużą aktywność wyborców i partii w wyborach parlamentarnych, które miały miejsce w październiku 2016 r. i których udany przebieg w trudnych warunkach jest zasługą konsekwentnego wprowadzania praworządności. Wynik wyborów potwierdza dotychczasową politykę wewnętrzną i zewnętrzną.

50. Zaznacza, że teraz ważne jest wiarygodne zagwarantowanie praworządności i poszanowania praw podstawowych na poziomie lokalnym. Oczekuje, że powołanie Agencji Antykorupcyjnej będzie zachętą dla wdrożenia lokalnych planów działania na rzecz przeciwdziałania korupcji oraz że uda się stworzyć skuteczny system kontroli.

51. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki w zakresie rozwoju zawodowego urzędników administracji lokalnej, a jednocześnie podkreśla potrzebę dalszych postępów (np. szkolenia i bardziej przejrzyste procedury rekrutacji w oparciu o kryterium osiągnięć). Z zadowoleniem przyjmuje przyjęte zmiany do ustawy o finansowaniu samorządu lokalnego i zachęca do dalszych działań zmierzających do samowystarczalności finansowej samorządu lokalnego.

Serbia

52. Odnotowuje, że w 2016 r. w Serbii odbyły się nie tylko wybory lokalne i regionalne, ale i przedterminowe wybory parlamentarne. Potwierdzono tym samym coraz większe polityczne zróżnicowanie społeczeństwa oraz niezbędne poparcie większości dla partii rządzącej, która jako zwycięzca wyborów nadal, mimo skomplikowanych czasów, za główny cel uznaje przystąpienie do UE.

53. Zachęca Serbię do kontynuowania reform niezbędnych dla akcesji i do poświęcenia szczególnej uwagi porządkowi prawnemu i zwalczaniu korupcji. Z zadowoleniem przyjmuje przygotowanie konkretnego planu działania dotyczącego realizacji poszczególnych rozdziałów oraz fakt, że Serbia jako pierwszy kraj kandydujący wprowadziła unijny wskaźnik równouprawnienia płci, co przyciągnęło powszechną uwagę.

54. Pozytywnie ocenia postępy we wdrażaniu rządowego planu działania na rzecz mniejszości narodowych. Z zadowoleniem odnotowuje fakt, że najwyżsi rangą przedstawiciele rządu zasadniczo tolerancyjnie odnoszą się w swoich wystąpieniach do mniejszości etnicznych i innych.

55. Z zadowoleniem przyjmuje normalizację stosunków między Serbią a Chorwacją oraz dialog Belgrad–Prisztina (ponowne otwarcie mostu w Mitrowicy) przynoszące obywatelom konkretne korzyści. Zachęca do dalszych postępów w realizacji zobowiązań i wprowadzaniu w życie porozumień, tak aby zacieśnić współpracę i zwiększyć zaufanie. Wzywa władze i środowiska opiniotwórcze do aktywnego dążenia do normalizacji sytuacji.

56. Z zadowoleniem przyjmuje strategię dotyczącą reformy administracji oraz strategię szkoleń samorządu lokalnego. Pozytywnie ocenia prace Narodowego Konwentu ds. Integracji Europejskiej oraz konsultacje lokalne.

Była jugosłowiańska republika Macedonii

57. Przypomina, że kraj ten jako pierwszy podpisał układ o stabilizacji i stowarzyszeniu, i w związku z tym wyraża zaniepokojenie zastojem w procesie integracji, w upowszechnianiu zobowiązań oraz we wdrażaniu reform. KR jest zaniepokojony przedłużającym się kryzysem politycznym w byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii i apeluje o nową wolę polityczną w tym kraju na rzecz przystąpienia do UE, przy jednoczesnym wywiązywaniu się ze swoich zobowiązań.

58. Odnotowuje, że na podstawie osiągniętego w czerwcu–lipcu 2015 r. przy pomocy społeczności międzynarodowej porozumienia politycznego, oraz nowych porozumień z lipca–sierpnia 2016 r., w grudniu 2016 r. odbyły się przedterminowe wybory parlamentarne (a w dwóch okręgach nowe wybory, stanowiące pozytywny krok w kierunku przywrócenia zaufania). Można więc oczekiwać kontynuacji obecnej polityki, a w szczególności uzgodnionego wdrażania pilnych priorytetowych reform. Była jugosłowiańska republika Macedonii musi w pełni wdrożyć polityczne porozumienie z czerwca–lipca 2015 r. i podjąć natychmiastowe, konkretne działania w celu propagowania i realizacji pilnych priorytetowych reform.

59. Podkreśla, że kwestia skierowania do kraju zalecenia rozpoczęcia rozmów akcesyjnych w celu logicznego uwięczenia osiągniętych postępów zależy od spełnienia określonych przez UE kryteriów, zgodnie z konkluzjami Rady UE z grudnia 2015 r. i konkluzjami prezydencji słowackiej z posiedzenia Rady do Spraw Ogólnych (13 grudnia 2016 r.).

60. Przyjmuje do wiadomości dotychczasowe wysiłki kraju w zmaganiach z kryzysem migracyjnym i podkreśla, że wszystkie wyniki w związku z tym problemy należy rozwiązywać we współpracy z UE i innymi organizacjami międzynarodowymi. Podkreśla w szczególności, że rzeczą niezwykle ważną pozostaje zachowanie dobrosąsiedzkich stosunków, w tym osiągnięcie akceptowalnego dla obu stron rozwiązania kwestii nazwy, w ramach rozmów prowadzonych pod auspicjami ONZ.

Albania

61. Z zadowoleniem odnotowuje względne postępy Albanii w związku z priorytetowymi reformami. Niemniej Albania powinna pójść jeszcze dalej, wdrażając reformy, zwłaszcza w sektorach wchodzących w zakres pięciu głównych priorytetów, w sposób zrównoważony, kompleksowy i sprzyjający włączeniu społecznemu, ze zwróceniem szczególnej uwagi na sektor obejmujący rządy prawa i ochronę praw człowieka, w tym praw mniejszości. Szczególnie ważne w tym kontekście jest jednomyślne przyjęcie przez parlament w dniu 22 lipca 2016 r. reformy wymiaru sprawiedliwości. Otwiera to nowe możliwości lepszej ochrony praw człowieka (w tym polityki antydyskryminacyjnej, praw mniejszości i praw ekonomicznych w całej Albanii), uregulowania kwestii własności, poprawy otoczenia dla przedsiębiorców i inwestorów oraz zwalczania szarej strefy. Z zadowoleniem przyjmuje strategię i plan działania na rzecz zwalczania korupcji. Apeluje o poczynienie większych postępów w kontekście środków politycznych i prawnych oraz o prawidłowe wdrażanie działań, wliczając w to środki na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej, w tym produkcji i przemytu narkotyków, zwłaszcza marihuany, i podkreśla, jak ważne jest dla Albanii osiągnięcie konkretnych i trwałych rezultatów w tych dziedzinach.

62. Zwraca uwagę, że przystąpienie przez Albanie w maju 2009 r. do NATO, mające pozytywny wpływ na proces reform wewnętrznych oraz na poprawę stosunków między Albanie a Grecją, sprzyja postępom Albanii w procesie akcesyjnym.

63. Odnotowuje, że wybory lokalne z 2015 r., które zorganizowano po reformie administracyjnej, zostały przeprowadzone bez poważniejszych problemów, lecz apeluje o większą bezstronność i profesjonalizm. Z zadowoleniem przyjmuje również ustanowienie przez parlament komisji ad hoc ds. reformy ordynacji wyborczej. Zwraca uwagę na zalecenia OBWE/ODIHR w tym względzie oraz zalecenia poczynione przez misję obserwacji wyborów Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy i KR-u, w których wezwano do odpolitycznienia administracji publicznej i zapewnienia bezstronności. Jednocześnie wyraża nadzieję, że powyższe zalecenia zostaną wprowadzone w życie w czasie najbliższych wyborów parlamentarnych, które muszą być wolne, uczciwe i wiarygodne, oraz muszą zostać przeprowadzone zgodnie z międzynarodowymi standardami.

64. Apeluje, aby proces reform również w przyszłości miał pluralistyczny charakter i angażował wszystkie podmioty polityczne – także reprezentantów mniejszości – oraz podmioty obywatelskie, w tym opozycję i odpowiednie zainteresowane strony. Wyraża uznanie dla działań Krajowej Rady Integracji Europejskiej w tym zakresie jako pozytywnego przykładu takiego podejścia.

65. Z zadowoleniem przyjmuje również wybranie członków krajowej rady ds. społeczeństwa obywatelskiego i rozpoczęcie działalności przez ten organ.

Bośnia i Hercegowina

66. Wyraża zadowolenie, że kraj ten powrócił na ścieżkę procesu integracji, zważywszy, że europejska perspektywa jest dla niego kluczową zachętą. Wzywa do dalszego realizowania programu reform, gdyż wejście w życie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu pokazuje, że zobowiązania mogą przynieść wyniki.

67. Jest również zadowolony z faktu złożenia przez Bośnię i Hercegowinę w dniu 15 lutego 2016 r. wniosku o członkostwo w UE, co jest zarówno zachętą dla kraju, jak i bodźcem dla procesu rozszerzenia. Podkreśla w związku z tym konieczność utrzymania tej dynamiki w celu zapewnienia znaczącego postępu we wdrażaniu programu reform, który jest niezbędny, aby móc dalej kroczyć tą ścieżką.

68. Stwierdza, że podanie do wiadomości w dniu 30 czerwca 2016 r. wyników spisu powszechnego z października 2013 r. pomogło społeczeństwu w lepszym zrozumieniu zmian, jakie wybory lokalne we wrześniu 2016 r. wniosły do sytuacji politycznej, która poddawana jest stałej presji, w tym przez siły spoza regionu.

69. Wzywa wszystkich decydentów politycznych Bośni i Hercegowiny, aby wykorzystali czas po wyborach do zainicjowania nowej wymiany poglądów z UE i odnośnymi instytucjami międzynarodowymi, aby rozwiązać uwarunkowane historycznie problemy oraz stworzyć nową, pozytywną atmosferę w stosunkach międzyetnicznych. Wskazuje, że w nowej sytuacji politycznej, przykład dawany przez decydentów politycznych i środowiska opiniotwórcze w regionie oraz wykazywana przez nie inicjatywa mogą wiele zrobić dla wspierania rozwoju lokalnego.

70. Podkreśla, jak ważna jest koordynacja między wszystkimi poziomami sprawowania rządów i administracji dla usunięcia przeszkód w funkcjonowaniu państwa, dla skutecznego wdrażania programu reform, mobilności, inwestowania i tworzenia połączeń między różnymi obszarami polityki, a także ustanawiania jednolitego obszaru gospodarczego. Zwraca uwagę, że decentralizacja nie oznacza fragmentacji i że wdrażanie reform na wszystkich szczeblach wymaga skoordynowanych strategii ramowych. Wzywa w związku z tym do opracowania wspólnych celów, które byłyby kompatybilne, a jednocześnie wykraczały poza indywidualne interesy.

71. Jest przekonany, że utworzony w sierpniu 2016 r. mechanizm koordynacji w kwestiach związanych z UE pomoże usprawnić współpracę Bośni i Hercegowiny i jego organów z UE i jej instytucjami i pozwoli jej w pełni wykorzystać unijne środki.

Kosowo ⁽¹⁾

72. Z zadowoleniem przyjmuje podpisanie i ratyfikowanie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu oraz jego wejście w życie w dniu 1 kwietnia 2016 r., co zwiastuje nowy rozdział w relacjach Kosowa z UE. Pozytywnie ocenia także utworzenie wyspecjalizowanych izb sądowych. Zachęca Kosowo do kontynuowania wdrażania reform związanych z UE (np. przyjęcie pakietu przepisów dotyczących praw człowieka, wejście w życie europejskiego programu reform) i innych pozytywnych kroków (np. proces normalizacji).

73. Z zadowoleniem przyjmuje wyniki uzyskane w dziedzinie liberalizacji reżimu wizowego. Podkreśla znaczenie spełnienia wszystkich odnośnych warunków i zachęca do dalszych postępów.

74. Podkreśla, jak ważny dla szybkiej poprawy wizerunku Kosowa na scenie międzynarodowej jest pokojowy i pluralistyczny dialog polityczny w parlamencie i na poziomie samorządów lokalnych.

75. Z zadowoleniem przyjmuje i popiera pozytywne wyniki dialogu Belgrad–Prisztina (ponowne otwarcie mostu w Mitrowicy, porozumienie dotyczące telekomunikacji), przynoszące obywatelom konkretne korzyści. Zachęca do dalszych postępów w realizacji zobowiązań i wprowadzaniu w życie porozumień, tak aby zacieśnić współpracę i zwiększyć zaufanie. Wzywa władze, decydentów politycznych i środowiska opiniotwórcze do służenia dobrym przykładem dla normalizacji sytuacji, tak aby gładko rozpocząć proces akcesyjny.

Bruksela, dnia 12 maja 2017 r.

Markku MARKKULA

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*

⁽¹⁾ Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/99 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.